

KUTSESTANDARD

Koolipsühholoog, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Koolipsühholoog, tase 8	8

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Koolipsühholoogi töö on haridusasutustes õppivate laste ja noorte (edaspidi laste) arengu toetamine koostöös pere, haridustöötajate ja teiste spetsialistidega. 8. taseme koolipsühholoog hindab laste arengut mõjutavaid tegureid, kavandab ja juhib sekkumisi, töötab koostöövõrgustikus teiste erialade spetsialistidega. Teeb psühholoogiaalaseid uurimistöid ning viib läbi koolitusi, juhendab üliõpilasi ja teisi koolipsühholooge, osaleb eriala ja organisatsiooni arendustegevustes, samuti valdkonna poliitika planeerimises. Koolipsühholoogid töötavad haridus- ja sotsiaalasutustes või erapraksises. Konfidentsiaalsust nõudvateks tööalasteks tegevusteks kasutab koolipsühholoog spetsiaalse sisustusega privaatset tööruumi. Koolipsühholoogi tööaeg on paindlik. Koolipsühholoog jaotab oma tööaega tööks klientidega, koostööks teiste spetsialistidega, tööks dokumentatsiooniga ja enesetäiendamiseks. Töö toimub pingelises keskkonnas.

Koolipsühholoogi kutsealal on kaks kutset: koolipsühholoog, tase 7 ja koolipsühholoog, tase 8.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Kontakti loomine ja hoidmine
- A.2.2 Lapse arengut mõjutavate tegurite ja toimetuleku hindamine
- A.2.3 Sekkumise läbiviimine
- A.2.4 Koolipsühholoogiaalne teavitamine ja arendustegevus
- A.2.5 Juhendamine
- A.2.6 Koolitamine
- A.2.7 Koolipsühholoogiaalne uurimustöö

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Koolipsühholoogil on erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või koolipsühholoogi kutse.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Koolipsühholoog, psühholoog.

A.5 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele nr 30 Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded peab koolipsühholoogil olema erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või koolipsühholoogi kutse.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid ja üldoskused.

B.2 Koolipsühholoog, tase 8 üldoskused

1. Lähtub oma töös koolipsühholoogide kutse-eetikast ning järgib õigusakte, sh isikuandmete kaitsega seotud õigusakte.
2. Töötab oma kompetentsuse piirides, vajadusel kaasates ja tehes koostööd teiste spetsialistidega (nt eripedagoog, sotsiaalpedagoog, kliiniline psühholoog, psühhiaater, sotsiaaltöötaja, lastekaitsetöötaja).
3. Toetub empiirilisel tõendatud teooriatele ja kasutab kontrollitud psühhomeetria omadustega meetodeid.
4. Reflekteerib ja hindab enda erialast tegevust, analüüsib enesearengu vajadusi ning kavandab tegevused enda arendamiseks.
5. Osaleb regulaarselt koolipsühholoogide kooreskoonis ja/või supervisioonis.
6. Kasutab sobivat suhtlemisviisi ja -tehnikaid, arvestades suhtluspartneri individuaalseid eripärasid (s.h kultuurilisi, usulisi ja rahvuslikke eripärasid).
7. Lahendab probleeme ja konflikte, kaasates kõiki osapooli; väljendab oma seisukohti kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi.
8. Väljendab ennast nii kõnes kui kirjas struktureeritult, sisutihedalt ja sihtgrupile mõistetavalt.
9. DigComp, algase (Lisa 1).
10. Kasutab oma töös eesti keelt vähemalt tasemel C1, nõustamisel kasutatavat keelt tasemel C1 (Lisa 2).

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Kontakti loomine ja hoidmine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Loob lapse ja tema tugivõrgustiku liikmetega juhtumi hindamise ja sekkumise läbiviimiseks empaatilise kontakti.
2. Selgitab välja pöördumise põhjuse, küsitledes osalejaid ja tutvudes asjakohase infoga; sõnastab esialgse probleemi, püstitab esialgsed hüpoteesid ja planeerib hindamistegevuse.
3. Hoiab kontakti kogu hindamise ja sekkumise vältel, kohandades oma tegevusi, arvestades lapse vajadusi, arengu taset ja ümbritseva keskkonna iseärasusi.

B.3.2 Lapse arengut mõjutavate tegurite ja toimetuleku hindamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Hindab lapse tunnetusprotsesse, isiksuse omadusi, käitumist ja emotsionaalset seisundit, kasutades teste ja küsimustikke (lapsele, õpetajale, lapsevanemale), arvestades lapse vajadusi, arengu taset ja ümbritseva keskkonna iseärasusi.
2. Hindab vaatluse abil lapse käitumist ja vastastikkust mõju eakaaslaste, õpetajate ja lapsevanematega, kasutades sobivaid tehnikaid, arvestades lapse vajadusi, arengu taset ja ümbritseva keskkonna iseärasusi.
3. Viib läbi intervjuu juhtumiga seotud info kogumiseks, kasutades sobivaid tehnikaid, arvestades lapse vajadusi, arengu taset ja ümbritseva keskkonna iseärasusi.
4. Seostab, analüüsib ja interpreteerib hindamise käigus saadud andmeid ja taustainfot, sh teiste spetsialistide hindamistulemusi, lähtudes esialgsetest hüpoteesidest; kontseptualiseerib juhtumi, sõnastab selgelt ja arusaadavalt sekkumist vajavad põhiprobleemid ja neid mõjutavad tegurid.
5. Annab juhtumiga seotud isikutele sobival viisil ja mahus tagasisidet.

B.3.3 Sekkumise läbiviimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1. Planeerib sekkumised (individuaalne ja grupinõustamine, sh oskuste õpetamine, konsulteerimine), mis vastavad lapse vajadustele ning hindamistulemustele, kaasates vajadusel teisi spetsialiste.
2. Nõustab nii last kui ka teda ümbritseva tugivõrgustiku liikmeid ja viib läbi grupinõustamist, lähtudes lapse vajadustest ja olukorrast, kasutades selleks sobivaid nõustamistehnikaid ja -meetodeid.
3. Konsulteerib lapsevanemaid, õpetajaid, tugispetsialiste ja haridusasutuse juhtkonda, lähtudes lapse vajadustest ja olukorrast.

4. Võrdleb sekkumiseelset ja -järgset olukorda ning hindab selle põhjal sekkumise tõhusust; analüüsib pärast sekkumist põhiprobleemide olemust, vajadusel korrigeerib juhtumi kontseptualiseeringut ning planeerib ja rakendab täiendavaid sekkumisi. 5. Toetab ja nõustab last, lapsevanemaid ja haridusasutuse personali psühhosotsiaalse kriisisekkumise erinevates etappides (sh kriisiennetus ja kriisijärgne tegevus), järgides kriisisekkumise põhimõtteid ja kehtivaid õigusakte.	
B.3.4 Koolipsühholoogiaalane teavitamine ja arendustegevus	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Korraldab ja viib läbi haridusasutusele suunatud teavitus- ja ennetustegevusi (nt infomaterjalide koostamine, ettekanded, projektid, tugirühmad, teemapäevad), lähtudes sihtgrupi vajadusest. 2. Osaleb haridusasutuse arendustegevuses lapse vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamisel ning lapse toetamiseks sobivate meetmete valikul. 3. Osaleb koolipsühholoogia valdkonna arendamises ja poliitika kujundamises (nt osaleb töörühmades, aineühenduste juhtimisel).	
B.3.5 Juhendamine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Juhendab üliõpilaste koolipsühholoogiaalast praktikat ja teiste koolipsühholoogide tööd. 2. Viib läbi koolipsühholoogide kovisiooni või supervisiooni, juhtumiarutelusid jm.	
B.3.6 Koolitamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Analüüsib koolituse sihtrühma õpivajadusi, juhindudes valdkonna arengust; sõnastab koolituse eesmärgid ja õpiväljundid, koostab õppe- või koolituskavu, juhindudes õpetamise teaduslikest põhimõtetest ja sihtrühma õpivajaduse analüüsist. 2. Koostab koolitusmaterjalid, lähtudes valitud metoodikast, sihtrühmast ja koolituse eesmärkidest ja tuginedes asjakohastele allikatele. 3. Viib läbi kursusi, loenguid, seminare, töötubasid, e-õppekursusi jm koolitusi, lähtudes valdkonna teooriatest ja meetoditest; kujundab õppimist soodustava vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna; juhib õppeprotsessi, lähtudes õppekavast, sihtrühma vajadustest ja õppija individuaalsetest õppe-eesmärkidest. 4. Kogub kohaseid meetodeid kasutades tagasisidet õppeprotsessi kohta, analüüsib õpitulemusi ja planeerib edasisi tegevusi.	
B.3.7 Koolipsühholoogiaalane uurimistöö	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Korraldab, kavandab ning teeb erialaseid uurimusi või osaleb uurimusprojektides, lähtudes uurimistöö metodoloogiast ning uurimuste tegemise eetikast ja laste uurimise iseärasustest. 2. Analüüsib andmeid, interpreteerib saadud tulemusi tõenduspõhiselt ning teeb põhjendatud järeldusi; rakendab uurimuses saadud tulemusi laste arengu toetamisel, kasutades sobivaid metoodikaid ja tehnikaid.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-01102020-2.1.2/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Ly Erg, Nõo Põhikool Triin Kahre, Eesti Psühholoogide Liit Eve Kikas, Tallinna Ülikool Karmen Maikalu, Eesti Koolipsühholoogide Ühing Kati Pajuman, Tallinna Reaalkool Astra Schults, Tartu Ülikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	22
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	01.10.2020

6. Kutsestandard kehtib kuni	19.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2634 Psühholoogid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	School Psychologist
Inglise keeles	School Psychologist, EstQF Level 8
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	